

Taakspel op de Alvitloschool

Aan het begin van het schooljaar bleek er in groep 5 veel onrust te zijn. Een deel van de leerlingen kwam daardoor te weinig tot werken. De groep was er sterk aan toe om dit weer te gaan leren. We zijn toen met Taakspel begonnen. In eerste instantie hadden we even het gevoel: O jee, er komt nog meer bij! Al heel snel was dit gevoel weer over omdat het spelen van Taakspel in de groep direct veel opleverde. Er kwam weer rust in de groep zodat iedereen weer met zijn eigen taak aan de slag kon. We hebben daardoor ook weer ruimte kunnen creëren om met de zorgleerlingen aan het werk te gaan.

We hebben zelf veel van taakspel geleerd. Het spel geeft richtlijnen waarin echter ook weer veel variatie mogelijk is. Het is ook goed geweest om weer eens te beseffen dat je snel in moppergedrag vervalt. Taakspel helpt je om bewuster met complimenten om te gaan. Als iets goed gaat vinden we dat gewoon en vergeet je snel om dit te benoemen. De observaties van de groep om de teams te gaan samenstellen heeft ook goed zicht gegeven op het gedrag van de individuele leerlingen. Niet alleen de kinderen die veel regels overtreden, maar vooral ook de schuchtere kinderen die je snel vergeet. De klasse-observaties door de OBD begeleider en de nagesprekken zijn een waardevolle aanvulling geweest om het Taakspel te gaan spelen zoals het bedoeld is. Kortom: we hebben nu een groep waarin weer prima wordt gewerkt en de sfeer goed is.

Monique de Wit en Margreet Mulder
 Leerkrachten van groep 5 Alvitloschool in Hippolytushoef

Taakspel

Wil je niet wachten tot de problemen in een groep niet meer te hanteren zijn, maar wil je gedragsproblemen voorkomen? Dan is het Taakspel een prima methodiek om het voor een leerkracht mogelijk te maken vooral aandacht te besteden aan het gewenste gedrag van de leerlingen waardoor er een positieve controle op het gedrag binnen en buiten de klas ontstaat.

Taakspel is een spel dat in teams gespeeld wordt tijdens de reguliere lessen. Het is een speelse manier om bij de leerlingen het sociale gedrag en de verantwoordelijkheid van de eigen klassensituatie te bevorderen. Door het Taakspel worden de klassenregels beter nageleefd, waardoor onrustig, storend en eventueel agressief gedrag vermindert. De leerlingen maken samen met de leerkracht de regels en stellen ook samen de beloningen vast. Dit maakt dat het spel altijd is afgestemd op de leeftijd van de groep. Ook in het speciaal basisonderwijs en in het voortgezet onderwijs kan het spel worden gespeeld. De invoering van Taakspel neemt een jaar in beslag en is opgedeeld in drie fasen:
 - de invoeringsfase (hoe wordt het spel gespeeld)
 - de uitbreidingsfase (hoe kan het spel worden uitgebreid naar andere onderwijssituaties zodat het uiteindelijk een heel dagdeel kan worden gespeeld)
 - de generalisatiefase (hoe behoudt je de effecten van het Taakspel zonder het spel te spelen).

Elke fase begint met een training door OBD Noordwest waarna er ook klassenconsultaties plaatsvinden. De intern begeleider kan meedoen aan de trainingen en de klassenconsultaties, zodat deze bij een latere uitbreiding binnen de school de klassenconsultaties op zich kan nemen. Om het spel te kunnen spelen is een Taakspel doos nodig. Deze bestaat uit een duidelijk docenten-

handleiding, pictogrammen, teamposter, formulieren en kaarten. De doos kan via de onderwijsadviseur van OBD Noordwest worden besteld.

Wilt u meer informatie over Taakspel, neem dan contact op met Karin de Wit, 06 15 89 70 53 of mail naar kdewit@obdnoordwest.nl.

Colofon

Eerdere uitgaven van deze nieuwsbrief vindt u op www.obdnoordwest.nl
 Redactie: OBD Noordwest / Marijke Hoenderdos (JCM Context) / Nanny de Jager / Dolf Weverink / Sandra Dijk (4C communicatie)
 Vormgeving: Made in Holland, Amsterdam
 Met dank aan Ton Koelemeijer en Edith Nijenhuis van Basisschool 't Ruimteschip;
 Monique de Wit en Margreet Mulder van de Alvitloschool in Hippolytushoef

Would you like a cup of tea?

OBD Noordwest nodigt u uit voor een informatiemiddag over Engelse methodes op 24 september 2008 van 13.30 uur tot 16.00 uur op onze locatie in Alkmaar, James Wattstraat 4. Zie met eigen ogen hoe mooi Real English NIEUW wordt. Hoe sluit Early Start voor groep 5 en 6 aan op elke goede methode voor groep 7 en 8? Is het bijzondere concept van Just do it! beter voor uw school? Of kiest u voor de pittige uitstraling van The Team met zijn herkenbare thema's rond de vier leden van The Team: Susan, David, Robin en Kate? Deze middag krijgt u de kans om kennis te maken met de vernieuwde Engelse methodes voor het basisonderwijs. Vier uitgeverijen presenteren hun nieuwste materialen:
 - Hello world new edition, Uitgeverij Malmberg
 - Real English- Let's do it, Early start voor groep 5 en 6, Just do it yourself, uitgeverij Bekedidact
 - Junior en Take it easy, uitgeverij ThiemeMeulenhoff
 - The Team Noordhoff uitgevers
 Meer informatie en aanmelding zie onze website, www.obdnoordwest.nl

Rekenen moet je doen!

Op woensdag 10 september biedt OBD Noordwest scholen de kans om een voorproefje te nemen in onze rekenkeuken. Onze adviseurs op het gebied van rekenen en techniek willen u graag van dienst zijn om het rekenonderwijs op uw school nog beter te laten verlopen. Onze uitnodiging volgt!

Agenda activiteiten OBD Noordwest

September	
Lancering nieuwe website OBD Noordwest	september 2008
Rekenpromo Rekenen moet je doen!	10 september 2008
Informatiebijeenkomst Engelse Middag	24 september 2008
Oktober	
Informatiebijeenkomst	
Competentiemeter Voortgezet Onderwijs	14 oktober 2008
November	
Onderwijsbuffet	
Duurzame Onderwijsontwikkeling	6 november 2008

OIC-berichten

In het Onderwijs Informatie Centrum van OBD Noordwest vindt u informatie over de meest uiteenlopende onderwijszaken. Deze keer brengen we Het spel van TOM onder de aandacht.

Teamonderwijs Op Maat

TOM: Onderwijs Anders is een aanpak voor verbetering en vernieuwing van onderwijs. TOM staat voor het anders organiseren van leren of leerprocessen met bewuste flexibele inzet van personeel en middelen. Scholen denken niet meer in 'de groep' als eenheid van onderwijs en zien 'de leraar' niet meer als de enige die dat onderwijs kan geven. In plaats daarvan zijn multidisciplinaire teams samen verantwoordelijk voor het onderwijs aan een 'unit' die bestaat uit diverse klassen of groepen. Het multidisciplinaire krijgt gestalte doordat naast leraren ook leraarondersteuners, onderwijsassistenten, intern begeleiders en bijvoorbeeld orthopedagogen deel uit kunnen maken van de teams. Zo krijgt ook taak- en functiedifferentiatie gestalte.

Doel van het spel

Het doel van Het spel van TOM is dat teams inzicht krijgen in de wijze waarop zij binnen hun eigen schoolorganisatie omgaan met de drie pijlers personeel, organisatie en leeromgeving. Het spel biedt onder andere kennis over anders organiseren van leren en leerprocessen en brengt de spelers in contact met onderwijsvernieuwing en TOM-scholen. Het gaat om vragen als: Hoe staat onze school ervoor als we kijken naar onderwijsontwikkeling? Wat kunnen we doen om schoolontwikkeling dynamisch te laten zijn? Hebben we genoeg aan de menskracht die we in huis hebben? Welke competenties hebben de mensen nodig? Hoe zit het met het gebouw? Door het winnen van TOMMIES wordt zichtbaar waar de kracht van de school ligt en waar mogelijk nog meer kracht ontwikkeld kan worden. De principes van TOM worden

steeds als uitgangspunt genomen. Het spel geeft inzicht om vervolgens bewuste keuzes te maken voor het in gang zetten, verbreden of verdiepen van een onderwijsveranderingsproces. Het spel duurt ongeveer 2,5 uur.

Nakaarten

Bij dit spel wordt ook nagekaart. Het doel hiervan is terugkijken op het spel om daarna conclusies te trekken. Er wordt teruggekeken op het proces van het spelen en op de antwoorden zelf. Op basis van het terugkijken en het trekken van conclusies kunnen er bewuste keuzes gemaakt worden om de eerste stappen te zetten in een verbeteringsproces.

Spelmateriaal lenen

Het spel van TOM is te lenen bij de Onderwijs Informatie centra in Alkmaar, Hoornt of Den Helder. U kunt het lenen voor een periode van drie weken. Neem om het spel te reserveren contact op met een van onze informatiespecialisten, tel. 0229 25 93 80 of via info@obdnoordwest.nl

Voor meer informatie over het spel of begeleiding bij het spelen ervan kunt u vragen naar Ineke Bruning: 06 11 62 60 22, ibruning@obdnoordwest.nl

Het MIK-uur op 't Ruimteschip

Meervoudige Intelligentie; een nieuwe kijk op leren

Ieder kind is anders. Dat is geen nieuws. Maar daar actief in de klas op inspringen en de lesmethode op aanpassen, dat is wel redelijk nieuw. Voor Ton Koelemeijer en Edith Nijenhuis, leerkrachten van de bovenbouwklassen op basisschool 't Ruimteschip in Opmeer was de cursus Meervoudige Intelligentie een ware eye opener. 'Je ziet het enthousiasme onder de kinderen opblazen, want ze leren op de manier die zij leuk vinden.'

Begin jaren tachtig benoemde de Amerikaanse hoogleraar Howard Gardner acht intelligenties, waar later nog een negende bijkwam: verbaal-linguïstisch, logisch-mathematisch, visueel-ruimtelijk, muzikaal-ritmisch, lichamenlijk-kinesthetisch, intrapersonaal, interpersoonlijk, naturalistisch en existentieel. Op 't Ruimteschip noemen ze het bijvoorbeeld rekenknip, beweegknip, doeknipp of samenknip. 'Zit een kind veel te tikken en te neuriën in de klas, kun je hem onrustig noemen, maar je kunt hem ook muzieknip noemen', weet Ton inmiddels. 'Zo een kind vindt het moeilijk om naar een lang verhaal te luisteren, maar kan wel een ritme onthouden. Als je voor dat kind een reeks getallen of woorden in een ritme zet, dan wordt het niet alleen leuker voor hem, hij onthoudt het ook veel beter.'

Uitproberen

Nadat Ton en Edith de cursus Meervoudige Intelligentie bij OBD Noordwest volgden, waren ze direct enthousiast. 'We kregen dingen mee die we meteen konden uitproberen, vertelt Edith. 'Om de tafel van drie te leren kun je bijvoorbeeld kinderen in een cirkel zetten met een bol wol. Kind nummer 0 geeft de bol aan kind nummer 3, die hem doorgeeft aan kind nummer 6. Zo ontstaat een zichtbaar patroon dat voor de visueel ingestelde kinderen tot de verbeelding spreekt.' Het mooie aan het werken met Meervoudige Intelligentie vinden de twee leerkrachten dat je er heel praktisch mee aan de slag kunt. 'Zo hebben we het MIK-uur ontwikkeld, het Meervoudig Intelligentie Keuze-uur, en dat ging geweldig', aldus Ton. 'Rond het thema Voorjaar maakten we voor iedere intelligentie een opdracht. Aan de hand van een vragenlijst konden we de intelligentie per kind bepalen en vervolgens deelden we alle kinderen zoveel mogelijk bij hun eigen intelligentie in. Zo moesten de beweegknappe kinderen een speurtocht uitzetten, de rekenknappe kinderen een paasbrood bakken en de muzieknappe kinderen een lentelied maken. Je prikkelde de kinderen op een manier die ze ligt en die ze leuk vinden.' Er is wel een valkuil, weet Edith. 'Je moet los kunnen laten. Als de rekenknappe kinderen de hoeveelheid melk voor het paasbrood verkeerd bepalen, ben je al snel geneigd ze te corrigeren. Maar ze moeten het zelf ontdekken, daar hebben ze het meest aan.'

Breinkabinet

Een andere uitwerking van MI is het Breinkabinet. Dit is ontwikkeld door Gerard van Uunen van OBD Noordwest en 't Ruimteschip werkt er nu als eerste school in Neder-

"praktisch aan de slag"

land als pilot mee. 'Het Breinkabinet zijn acht gekleurde kisten die ieder voor een intelligentie staan. In de kisten zitten opdrachten, bijvoorbeeld rond een bepaald thema. Je kunt kinderen de opdracht laten maken die bij hun intelligentie hoort, matchen noemen we dat. Je kunt ze ook een kist van een andere intelligentie toewijzen. We noemen dat stretchen; proberen de minder sterke intelligenties te ontwikkelen. Omdat het nog een pilot is, zijn we nog aan het ontdekken wat het beste is, hoewel matchen natuurlijk het leukst is. Daar worden de kinderen enthousiast van!' Het is duidelijk dat Ton en Edith "overstag" zijn. 'De kinderen krijgen meer plezier in school en we zien in ieder geval dat dat het klassenklimaat ten goede komt. En hoewel de individuele resultaten lastig te meten zijn, neemt het plezier en de betrokkenheid van de kinderen toe. Het lijkt ons aannemelijk dat dingen dan ook beter blijven hangen.'

Meer weten over 't MIK-uur, het Breinkabinet of andere mogelijkheden die MI biedt? Neem dan contact op met Irma de Bood, 06 11 62 60 30 (idebood@obdnoordwest.nl) of Gerard van Uunen (gvanuunen@obdnoordwest.nl), 06 46 38 59 67.

De Grote Rekendag geeft rekenonderwijs geweldige impuls

Je leeftijd in dagen uitrekenen. Met z'n allen een hele lange slinger maken in vijftien minuten. Of leren begrijpen waarom Phileas Fogg in 'Reis om de wereld in 80 dagen' dacht dat hij al 81 dagen onderweg was, terwijl het in London nog maar 79 keer dag en nacht was geworden. Het is maar een greep uit de vele activiteiten van De Grote Rekendag op 16 april. Organisator Het Freudenthal Instituut bedenkt ieder jaar voor elke leeftijdsgroep speelse en boeiende rekenactiviteiten rondom een thema. Dit jaar was dat het thema 'Tijd'.

Op De Kuyperschool in Andijk gingen om 9.00 uur een kleine 200 meegebrachte wekkers af, overstemd door net zoveel kleine keeltjes waaruit een enorm gejoel losbarstte. Dat was de start van de De Grote Rekendag.

Speelse praktijkopdracht

'Wij willen ons rekenonderwijs verbeteren door het voor de kinderen inzichtelijker en meer toepasbaar te maken', vertelt adjunct-directeur Janneke Ginjaar van De Kuyperschool. 'Delen van de methode waarmee we werken, vervangen we daarom door speelsere praktijkopdrachten. De Grote Rekendag is voor ons daarom ook een bron van inspiratie.'

Zowel leerkrachten als leerlingen voeren met veel plezier de opdrachten uit. Heleen Droog, groep 6: 'Je wordt vanzelf enthousiast als je ziet wat je allemaal kunt doen rondom dit thema. Het is jammer dat de zon niet schijnt, want ik had graag de werking van de zonnepaneel laten zien.' In groep 5 rekenen de kinderen o.a. met de rekenmachine uit hoe oud ze precies zijn, op de dag nauwkeurig. Jasper van 9 vindt dat niet makkelijk: 'Ik kom op 43.494 dagen. Dat kan toch niet kloppen?'

Seizoenen kwartetspel

In groep 3 maken de kinderen een seizoenenkwartet. Ieder kind beschrijft op een kaart per seizoen een belangrijke gebeurtenis, inclusief datum. Daar komt natuurlijk ook een tekeningetje bij. Moeilijk? Esther vindt van niet. Ze weet nog precies dat haar kies op 31 oktober was getrokken. 'Het was in de

Jasper Dijkstra: Wat? Ben ik zo oud??

Samen kun je in vijftien minuten een prachtige, lange slinger maken.

Jan van Lieshout, leerkracht groep 8:

'Ons rekenonderwijs krijgt een geweldige impuls. Ik heb even gekeken welke materialen we nog nodig hebben en ga zo snel mogelijk maatbekers, stappentellers en spiegels aanschaffen.'

herfst en het deed geen pijn.' De kinderen hebben thuis over de opdracht gepraat en samen met de ouders vier gebeurtenissen uit verschillende seizoenen op een briefje geschreven. Juf Monique Oud: 'Daardoor konden we snel van start en kunnen we straks het kwartetspel nog spelen.'

Meer leren

'Op onze school is ieder kind welkom, wij hebben gekozen voor inclusief onderwijs', vertelt directeur Niek van Dorssen. 'Teamonderwijs Op Maat (TOM) spreekt ons aan, daar halen we elementen uit. De Grote Rekendag past in die visie. Niet elk kind rekent op dezelfde manier. Door de rekenleerstof in

OBD Noordwest ondersteunt uw rekenonderwijs
Met adviezen, programmaondersteuning, workshops, trainingen en de jaarlijkse Rekenpromo geeft OBD Noordwest uw rekenonderwijs een nieuwe stimulans. Voor meer informatie, zie onze website, www.obdnoordwest.nl.

Werken aan leesvaardigheid en leesbegrip d.m.v. Tutorlezen

Tutorlezen met Stap Door op Het Driespan in Enkhuizen

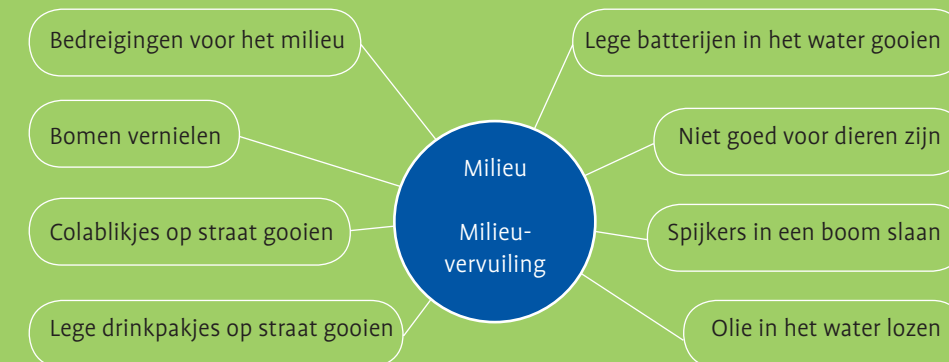

Chris en Denise

'Op basisschool De Dobbelsteen in Hoorn en op basisschool De Kelderswerf in Obdam is deze succesvolle vorm van tutorlezen in samenhang met het succesvolle traject VNL ingevoerd (veel lezen, niveau omhoog, leesplezier).'

Chris (groep 7) en Denise (groep 5) lezen samen in de klas van meester Arie. In hetzelfde lokaal zitten nog zeven andere tweetallen. In de hal en over de overige lokalen verspreid, zitten in totaal zeker 20 tweetallen. In elk tweetal zit een leerling uit de middenbovenbouwgroep die een jongere onderbouwleerling begeleidt bij het (voortgezet) lezen. Dit vindt 2 keer per week plaats op dinsdag en donderdag van 08.30 tot 09.00 uur. De oudere leerlingen hebben een specifieke trainingsprogramma gevolgd voor het leren van de zes begrijpend leesmanieren en het samenwerkend leren. De school Het Driespan Enkhuizen werkt met het Tutorprogramma Stap Door.

Chris en Denise lezen samen uit het boekje "Een ramp voor het milieu" uit de Leesweg Wegwijzers serie 8 (deel 6). Het is een leesboekje op AVI-8 niveau. Denise die in groep 5 zit kan dit leesniveau, net als verreweg de meeste leerlingen al redelijk goed aan. In beoordelingen van leesprestaties geldt AVI-8 als een leesniveau dat in groep 6, gemiddeld genomen, bereikt zou moeten worden. Het boekje dat ze nu samen lezen biedt

vooral teksten met woorden met een lastige woordvolgorde. Denise vindt het leuk om samen met Chris woorden met deze leesmoelijkheid te oefenen. Maar dat is niet het belangrijkste. Chris heeft geleerd om bij het lezen van het boek samen met Denise een leesmanier toe te passen. De leesmanier waar het vandaag om gaat is: "Wat weet je al?". Voor de leerkracht en leerlingen is dit één van de zes essentiële leesstrategieën die de kinderen geleerd hebben binnen het begrijpend lezen. Bij de leesmanier "Wat

weet je al?", gaat het erom de aanwezige voorkennis op te roepen en zondig aan te vullen. Leerlingen denken als voorbereiding op het echte lezen na waarover het boek zal gaan en bedenken wat zij hier al van weten. Ze bekijken de plaatjes enz. In dit geval wordt in het Tutorschrift een woordveld gemaakt rond de woorden "milieu" en "milieuvuiling".

Chris zegt het woord niet zonder meer voor. Samen bespreken ze het woord en vullen ze het begrip in. Hierbij heeft Denise een

belangrijke inbreng. Wat zij ervan weet wordt door Chris in het woordveld opgeschreven.

Bij het Tutorlezen is het de oudere leerling die erg veel leert van het actief (met de jongere leerling) woorden en begrippen onder woorden te brengen en uit te leggen. De jongere leerling heeft enorm profijt van de aanpak, omdat hij veel leest en samen met de oudere leerling in een 1 op 1 situatie steeds meer woordkennis en een grote woordenschat opbouwt.

Op deze wijze vindt een brede oriëntatie vooraf plaats op het onderwerp van het boek. De aanwezige voorkennis wordt geactiveerd en de centrale begrippen komen aan de orde. Zowel Chris als Denise leren een aantal belangrijke vaardigheden. Tijdens het lezen past Chris nog een andere leesmanier toe. Hij heeft de leesmanier "Ken je dat woord" tijdens de training geleerd en komt er bij een aantal woorden en begrippen in de tekst op terug.

Deze aanpak heeft er toe geleid dat zowel het begrijpend lezen als het technisch lezen sterk is verbeterd. De leerwinst is voor beide partijen (zowel de jongere als de oudere leerling) vaak onverwacht groot. Op een groot aantal scholen is deze vorm van Tutorlezen inmiddels met veel succes ingevoerd. Dit betreft zowel scholen uit de Taalpiloot West-Friesland, bijv. De Dobbelsteen en de Jules Verneschool in Hoorn, maar ook eigen aangepaste succesvolle werkwijzen zoals op de Geert Holleschool in Berkhout, De Kelderswerf in Obdam en De Ark in Hensbroek. Ook op kleinere scholen zoals de St. Bernadetteschool in Zuidermeer en De Speelwagen in Wognum blijkt dit een succesvolle formule, die staat of valt met een gedegen training van de Tutoren.

Meer informatie: Piet Terpstra, 06 46 64 61 10 of pterpstra@obdnoordwest.nl

Oplossingsgericht werken, een andere manier van denken

'Niet de problemen van een kind centraal stellen, maar juist kijken naar de dingen die wél goed gaan. En die benadrukken.' Volgens Gerard van Uunen, onderwijsadviseur bij OBD Noordwest, is deze manier van omgaan met problematische situaties in de klas en op school uiterst succesvol.

Oplossingsgericht werken gaat uit van oplossingen, niet van problemen. Wat zijn de mogelijkheden van een kind, waar is een kind goed in, in welke situaties kan het wel de benodigde concentratie opbrengen? Van daaruit volgen verdere stappen naar een haalbaar doel.

Wat gaat goed?

Gerard: 'Veel kinderen krijgen het etiket "probleemkind" opgeplakt en worden vervolgens altijd op hun probleemgedrag beoordeeld. Oplossingsgericht werken houdt in dat je problemen wel onderkent maar ze niet centraal stelt. Je richt je juist op de goed ontwikkelde kanten van een kind en bouwt daarop verder. Het is een manier van denken die je in allerlei situaties kunt toepassen. Privé, in de klas, en natuurlijk ook in je contacten met ouders en collega's. Als school kun je je ook de vraag stellen "Waar zijn wij goed in?" en je van daaruit verder ontwikkelen.'

Gerard van Uunen

"Waar zijn wij goed in?", en je van daaruit verder ontwikkelen.

Cursussen en adviestrajecten

Vanuit deze gedachte biedt OBD Noordwest cursussen voor leerkrachten, interne begeleiders en managers aan: oplossingsgericht werken, oplossingsgericht coachen en de speelse methode Kid's Skills, waarmee kinderen worden uitgenodigd om actief mee te werken aan het opbouwen van vaardigheden en het zoeken van oplossingen. Ook is er een adviestraject voor leerkrachten en interne begeleiders, waarin het accent ligt op oplossingen die de deelnemers helpen om goed (dus oplossingsgericht) te kunnen handelen bij de begeleiding van zorgleerlingen.

Zelf oplossingen zoeken

Gerard is erg enthousiast over oplossingsgericht werken. 'Ik kwam ermee in aanraking toen ik het boek "De kracht van de oplossing" las van Insoo Kim Berg, therapeute en mede-grondlegster van oplossingsgericht werken. Wat mij sterk aansprak was dat mensen in deze benadering geen stempel krijgen, maar uitgenodigd worden om zelf naar oplossingen te zoeken. Dat is in het begin best lastig. Je bent gewend om problemen van alle kanten te belichten en te bespreken. Gelukkig biedt de methode een heel arsenaal aan gesprekstechnieken die je kan inzetten. Zo vraag je niet "wanneer heb je last van het probleem?", maar "in welke situaties doet het probleem zich niet voor?". Je denkt niet "hoe komt het toch dat dat kind maar een 5 heeft?", maar "hoe maken we van die 5 straks een 6?" Dat is een wezenlijk andere benadering waarin ik heilig geloof. Zeker bij de begeleiding van kwetsbare kinderen.'